

ULOGA CITATA

CITAT (U UŽEM SMISLU), PARAFRAZA I SAŽIMANJE

1. Citat (u užem smislu)
  - doslovno preuzimanje tuđih riječi
  - preuzete riječi su obilježene "navodnicima" ili „ukoliko je preuzeta veća količina teksta potrebno ju je i grafički izdvojiti od ostatka teksta posebnim paragrafom s većim marginama i manjom veličinom slova i manjim poredom“
  - tipično za nove izraze ili definicije
  - naglašava potvrdu ili suprotstavljanje vlastitom stavu
  - nije preporučljivo često korištenje niti preuzimanje veće količine teksta (osim kod analize literarnog djela)
2. Parafraza (ili prepričavanje)
  - prepričavanje tuđih ideja vlastitim riječima
  - točno se prenosi smisao tuđih riječi - potrebno poznavanje terminologije i razumijevanje onog što se parafrazira
3. Sažimanje
  - velika količina informacija sažima se u kratak paragraf ili samo jednu rečenicu
  - prenose se samo najbitnije informacije
  - često se koristi u uvodima pri iznošenju pregleda bitne literature

ULOGA CITATA

Citati moraju imati jasnu ulogu u tekstu, ne mogu biti samo ukras.

1. pozicioniranje svojih ideja u širi kontekst akademske rasprave (npr. u uvodu dajemo pregled dosadašnjih istraživanja i upućujemo na cilj vlastito istraživanje)
2. proširivanje ili naglašavanje važnosti rasprave (npr. u raspravi kad uspoređujemo vlastite ideje ili rezultate s rezultatima drugih istraživanja)
3. unapređenje znanja – koristimo tuđe ideje, teorije ili činjenice kako bi unaprijedili vlastite
4. davanje kredibiliteta radu – autor rada je proučio stručnu literaturu i na njoj utemeljio vlastite zaključke
5. broj navedenih izvora ukazuje na širinu pročitano
6. omogućavanje drugima da pronađu odnosno prate izvore relevantne literature za pojedinu temu

KAKO ISPRAVNO INTEGRIRATI TUĐE IDEJE ILI REZULTATE U VLASTITI TEKST?

Ako se želi u vlastitom tekstu referirati na ideje ili rezultat drugih, potrebno je iskreno interpretirati i prenijeti ono što je autor originala želio reći. Osim toga, bitno je da se citati integriraju smisljeno tj. da su sadržajno povezani s ostatkom teksta te je dobro poslužiti se tehnikom okvira. Preuzete ideje ili rezultati stavljaju se u okvir od uvodnog teksta i objašnjena citata:

uvod/kontekst – **citati** – objašnjenje

Direktno preuzimanje tuđih riječi

oznaka str. 3 označava broj stranice na kojoj se nalazi doslovno preuzet tekst

uvod/kontekst: predstavljanje problema

Iako je definicija plagiranja univerzalna, njezino tumačenje je nerijetko vrlo specifično. Plagiranje se definira kao „**neovlašteno preuzimanje tuđih ideja, rezultata, metoda i riječi**” (1: str. 3). Granica tolerancije pri takvom preuzimanju često se bitno razlikuje u pojedinim državama i znanstvenim disciplinama.

objašnjenje: vlastito viđenje nedostataka definicije plagiranja

Integriranje parafraziranja

uvod/kontekst: predstavljanje teme

Primjer 1.

Novi oblik mjerenja učestalosti plagiranja je mjerenje putem računalnih programa za otkrivanje podudarnosti teksta. **Urednici časopisa Croatian Medical Journal u 2009. i 2010. analizirali su 754 rada predana na recenziju i pronašli da 85 (11 %) radova sadrži najmanje 10 % plagiranog teksta (1).** Broj časopisa koji sustavno pregledava zaprimljene radove u porastu je i njihovi rezultati mogu predstavljati pouzdane izvore informacija o učestalosti plagiranja.

objašnjenje: isticanje važnosti ovakvih istraživanja

Primjer 2.

uvod/kontekst: rezultat vlastitog istraživanja

Tek 5 % riječkih znanstvenika prijavilo je uočeno nepoštenje nadležnim tijelima, što je znatno niži postotak od onog ostvarenog kod kolega u drugim državama. **U anketnom istraživanju provedenom u SAD-u, od 2.212 znanstvenika njih čak 24 % prijavilo je uočeno nepoštenje nadležnim tijelima (1). Ranstam i suradnici za slično anketno pitanje prijavljuju da je 22 % članova Međunarodnog udruženja kliničkih biostatističara prijavilo primijećeno nepoštenje nadležnim tijelima (2), dok je u istraživanju nastavnih djelatnika visokih zdravstvenih ustanova u SAD-u njih 36 % prijavilo nepoštenje odgovornoj osobi (3).** Moguće pojašnjenje ovakve razlike u rezultatima je nepostojanje stručnih etičkih tijela pri riječkim fakultetima ili njihova slaba djelotvornost.

objašnjenje: nakon usporedbe s ostalim istraživanjima, nudi se vlastiti zaključak

Integriranje sažimanja

Primjer 1.

Dosadašnja istraživanja utvrdila su da su najčešći uzroci plagiranja loša organizacija (1-3), nedostatak vremena i preopterećenost u nastavi (4-7) te nepoznavanje pravila citiranja (2, 3, 8-11). Ambicioznost studenata rijetko se povezivala s učestalošću plagiranja, stoga je cilj ovog istraživanja ustvrditi plagiraju li ambiciozniji studenti češće od ostalih.

objašnjenje: pojašnjava se zašto su sažeta baš navedena istraživanja

Primjer 2.

uvod/kontekst: predstavljanje
teme

Krajem 2005. i početkom 2006. godine znanstvena zajednica i javnost bili su šokirani **slučajem izmišljanja podataka u istraživanju matičnih stanica korejskog znanstvenika (1-4)**. No, nažalost, nije riječ o jedinstvenom slučaju kršenja etičkih pravila pri istraživanju. U posljednjih pet godina mediji su prijavili **nekoliko slučajeva izmišljanja podataka (5-8), nedovoljne zaštite ispitanika pri istraživanju (9-12), plagiranja (13,14) te namjerno netočnog tumačenja rezultata istraživanja (15)**.

Primjer 3.

uvod/kontekst: rezultat vlastitog
istraživanja

Tek 5 % riječkih znanstvenika prijavilo je uočeno nepoštenje nadležnim tijelima, što je znatno niži postotak od onog **ostvarenog kod znanstvenika u SAD-u i članova Međunarodnog udruženja kliničkih biostatističara (1-3)**. Moguće pojašnjenje ovakve razlike u rezultatima je nepostojanje stručnih etičkih tijela pri riječkim fakultetima ili njihova slaba djelotvornost.

objašnjenje: nakon usporedbe s
ostalim istraživanjima, nudi se
vlastiti zaključak